

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Μιά λάμπα μεγάλη παλιά με γιαλι θαμπό, βρώμικο, κατακεντημένο ἀπ' τὶς μίγες, πὺν ἄπειρες βρισκόνταν ἐκεῖ καὶ τὸ χειμῶνα ἀκόμη, φώτιζε τὸ παλιομάγαζο.

Ἐπῆρχε καὶ μιὰ ἄλλη λάμπα μικρότερη, πὺν τὴν ἀναβαν σὲ μέρες καλές. Αὐτὴ δὲν κρεμώταν ἀπ' τὸ ταβάνι, ἀλλ' ἀπὸ ἓνα παλιόστυλο, πὺν βάσταγε τὴ σκεπὴ τοῦ ὑπογείου, πὺν εἴτανε μαζὶ καὶ πάτωμα τῆς κατοικίας τοῦ γέρου ταβερνιάρη.

Καὶ γιὰ νὰ πάει στὴν κατοικία του ὁ γέρο Τζάνας ἔμπαινε ἀπὸ μιὰ πορτούλα σὰ ντουλάπι, πὺν βρισκόταν στὸν τοῖχο τοῦ ὑπογείου. Ἐνας στενὸς καὶ μικρὸς διάδρομος φαινόταν, ὅταν ἀνοιγε ἡ πορτούλα, καὶ μιὰ σκαλίτσα. Ἡ σκαλίτσα ἔφερνε στὰ δωμάτια πὺν εἴτανε ἐπάνω ἀπ' τὸ ὑπόγειο.

Κάτι παλαιὲς ζωγραφιὲς στόλιζαν τοὺς τοίχους τοῦ ὑπογείου, καὶ ἀράχνες, ἀράχνες σὲ κάθε γωνιά, ἐδῶ, ἐκεῖ, παντοῦ.

Λίγοι σύχναζαν στὸ μαγαζάκι αὐτὸ τὸ παλιό. Καὶ οἱ περισσότεροι γέροι.

Οἱ γέροι, πέντε τὸν ἀριθμὸ, καθόντουσαν πάντα σχεδὸν σ' ἓνα τραπεζάκι σὲ μιὰ γωνιά καὶ κάτω ἀπὸ ἓνα παραθυράκι. Ἐκεῖ ἔπιναν τὸ κρασάκι τους, μιλοῦσαν σιγὰ σὰ νἄλεγαν μυστικά, καὶ κοίταζαν τοὺς ἄλλους. □

Κιᾶκουγαν πρὸ πάντων, πρόσεχαν τί ἔλεγαν οἱ ἄλλοι.

Κάποτε ἐρχόταν ἐκεῖ καὶ μιὰ παρέα, μιὰ ἀληθινὰ ζουρλοπαρέα.

Δὲν εἶταν ἀπὸ νέους ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἀπὸ μεσόκοπους, μὰ γεμάτους ζωή, εὐθυμία!..

Οἱ μελαγχολικοὶ γέροι χαμογελοῦσαν τότε, καὶ γελοῦσαν πολλὰς φορές, κοίταζαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, κάτι λέγανε, σφόγγιζαν τὰ μάτια τους, καὶ διέταζαν πάλι κρασί νὰ πιοῦνε.

Ὁ γέρο ταβερνιάρης μὲ τὴ γυναῖκα του περιποιούνταν τοὺς πελάτες, πῆγαιναν τοὺς μεξέδες, τὸ κρασί.

Αὐτὸς ὁ ταβερνιάρης εἶτανε ἓνας εὐθυμος τύπος, ἂν καὶ μὲ δυσκολία περπατοῦσε, ἔσερνε τὰ πόδια του. Γαλανός, μὲ δακρυσμένα μάτια πάντα, καὶ μύτη γυρτή.

Ἡ ζουρλοπαρέα ἔλεγε γιὰ τὴν εὐθυμία ποῦχε ὁ γεροταβερνιάρης, ὅτι αὐτὸ τὸ χρωστᾷ στὴ μαγιά ποῦχε γίνεῖ μέσα του ἀπ' τὸ πολὺ κρασί ποῦπινε ἄλλοτε.

Ἡ γυναῖκα του σιωπηλή, χωρὶς οὔτε χαμόγελο, χοντρή καλοβαστούμενη, μὲ ὠραία μαῦρα μάτια καὶ σαυτὴ τὴν ἡλικία.

Τὸ μαγαζάκι εἶχε καὶ μιὰ πολυτέλεια. Ἐνα ρολόγι μεγάλο, παλιό, κρεμασμένο στὸν τοῖχο.

Καὶ μέσα στὴν ἡσυχία, ποὺ γινόταν συχνά, ὅταν δὲ βρισκόταν ἐκεῖ ἡ ζουρλοπαρέα, ἀκουγόταν καθαρά ὁ ρυθμικὸς κρότος του σὰ νᾶταν τὸ βῆμα τοῦ μαύρου χρόνου.

Καὶ εἶταν ἀδύνατο, ὅταν χτυποῦσε τὶς ὥρες, εἶταν ἀδύνατο ὁ γερὸ ταβερνιάρης νὰ μὴν πεῖ μὲ μιὰ κλαψιάρικη φωνή, κρατώντας πολλὰς φορές τὴ μισὴ ὀκτὰ γεμάτη στὰ χέρια:

— "Ὡχ, ὦχ, πάει μιὰ ὥρα μου, πάει!". "Ὡχ!

Καὶ τὸ γέρικο ρολόγι χτυποῦσε πένθιμα, πένθιμα, ἔτσι μοῦ φαινόταν, τὶς ὥρες, σὰ νᾶλεγε κι αὐτὸ τὸ ἴδιο μὲ τὸ γέρο ταβερνιάρη:

— "Ὡχ, ὦχ, πάει μιὰ ὥρα μου, πάει!". "Ὡχ!..

Ἐαὐτὸ τὸ μελαγχολικὸ μαγαζάκι ἐπῆγαινα νέος. Ζητοῦσα τὴ μελαγχολία τότε. Καὶ τὴν εὔρισκα, ὅταν δὲν ἐρχόταν ἡ τρελοπαρέα.

Εἶχα μιὰ ἀκρούλα ποὺ πῆγαινα καὶ καθόμουνα. Ἐπινα ἓνα, δυὸ κρασιά καὶ σκεπτόμουνα. Πολλὰς φορές γινόμουνα

γέρος, ἀπόμαχος. Καθόμουν ἐκεῖ κ' ἔπινα μόνος τὸ κρασί μου. Καὶ ζοῦσα μὲ τὶς ἀναμνήσεις μου...

Μὰ παραλίγο νὰ λησμονήσω ἓνα ἀπ' τὰ κυριώτερα πρόσωπα ποὺ σύχναζαν ἐκεῖ: ἓνα γέρο ἀλήτη.

Ὡραῖος γέρος. Γαλανὰ μεγάλα μάτια. Κ'εκφραστικά. Γενάκια κοντὰ σχεδὸν ἄσπρα. Ἀνάστημα ψηλὸ καὶ λεπτὸ. Ντυμένο, παλιόρουχα.

Καὶ μιλοῦσε πάντα στὴν καθαρεύουσα βάζοντας καὶ ἀρχαῖα μέσα, γιὰ νὰ δείξῃ ἴσως, πὼς εἴταν γραμματισμένος.

Τὶς περισσότερες φορὲς δὲν καθόταν σὲ καρέκλα, ἀλλὰ στὰ скалоπάτια τοῦ ὑπογείου. Ἐβάζε ἓνα τσουβάλι, ποὺ πάντα ἔσερνε μαζί του, πάνω στὸ скалоπάτι, καὶ καθόταν. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ρητόρευε, ἔλεγε, ἔλεγε.

Θὰ φαινόταν ἓνας σοβαρὸς γέρος, φτωχὸς, ἀλλὰ σοβαρὸς, ἂν δὲν τὸν ἔπιανε κάτι κι ἄρχιζε νὰ κάνει κινήσεις μάγικες.

Καὶ ὅλους τοὺς ἤξερε, ἤξερε πολλά. Τοὺς γέρους τοὺς γνῶριζε ἀπὸ χρόνια πολλά. Καὶ μούπε γι'αὐτοὺς πὼς ἐκεῖ εἶχαν γεννηθεῖ καὶ μεγαλώσει, στὴ γειτονιὰ αὐτὴ τὴν παλιὰ τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ βρισκόταν τὸ μαγαζὶ τοῦ Τζάνα.

Ἀπὸ μικροὶ εἴταν οἱ γέροι φίλοι, παίζανε μαζί. Καὶ ὕστερα, ὅτον μεγάλωσαν, μαζί τραγουδοῦσαν στὰ στενάκια τῆς γειτονιάς κάτω ἀπὸ παράθυρα σπιτιῶν, ποὺ τώρα δὲν ὑπάρχουν. Εἴταν τὰ Παιδιὰ τῆς γειτονιάς, οἱ τραγουδιστάδες τῆς.

Καὶ τραγουδοῦσαν ὠραῖα «θεσπέσια», ὅπως ἔλεγε ὁ γέρο ἀλήτης, καὶ μεγάλοι. Εἶχανε γίνεи διάσημοι τραγουδιστάδες.

Καὶ δὲν εἴταν τόσο λίγοι. Εἴταν πολλοί. Δὲν πατοῦσαν ὅμως διόλου τότε στὴν ταβέρνα τοῦ Τζάνα, ἀλλὰ σὲ ἄλλες ταβέρνες, ποὺ εἶχαν χαθεῖ κι αὐτὲς τώρα. Καὶ πάτησαν στὸν Τζάνα, ὅταν δὲν ὑπῆρχε πιά καμμιά παλιὰ ταβέρνα, κανέναν παλιὸν ταβερνιάρη. Ὁ γερὸ Τζάνας παλιὸς κι αὐτὸς, μὰ δὲν πῆγαιναν τότε. Καὶ ὁ πατέρας του ταβερνιάρης ἐκεῖ...

Ὁ γέρο ἀλήτης εἴταν μικρότερος ἀπ' τοὺς γέρους...

Καὶ ἡ μεγάλη παρέα τῶν γερόντων, ὅσο ὁ καιρὸς περνοῦσε, μίκραινε, μίκραινε. Κάθε τόσο ὁ μαῦρος χρόνος κάποιον θάρπαζε καὶ θὰ ἔτρωγε.

Σιγά, σιγά ἔμειναν λίγοι, λιγιστοί. Τὸ τραγούδι, ποῦ δὲν τοὺς εἶχε ἀφήσει οὔτε στήν πρώτη γερατιά, ἔσβυσε. Δὲν τραγουδοῦσαν πιά. Μὰ καὶ οὔτε μιλοῦσαν. Περίμεναν...

Γιαὐτὸν τὸν ἀλήτη, ποῦ τᾶξερε ὅλα, τὸ Γιωργαῖο, ὅπως τὸν φώναζε ὁ Τζάνας, ἡ κυρὰ Σοφία μοῦχε πεῖ μιὰ βραδιά, ποῦχε ὄρεξη γιὰ κοτσομπολιό, φλυαρία, πὼς εἶταν ἀπὸ καλὴ οἰκογένεια τῆς γειτονιάς.

Οἱ γονεῖς του τὸν εἶχαν σπουδάσει καλὰ καὶ τὸν εἶχαν βάλει μάλιστα καὶ στὴ Ριζάρειο σχολή. Εἶχε φορέσει ράσα! Τοῦ κάκου ὅμως! Τᾶκανε θάλασσα ἐκεῖ καὶ τὸν ἔδιωξαν.

Τὸν ἔγραψαν ἔπειτα στὸ πανεπιστήμιο γιὰ φαρμακοποιό. Τὰ ἴδια καὶ κεῖ. Εἶχε μανία στήν κλεισιά καὶ στὸν ἀλήτικο βίο.

Ἔκλεψε τὸν πατέρα του, τὴ μάνα του, τοὺς συγγενεῖς του, ξένους. Τὸν ἔβαλαν φυλακή. Ὅταν βγῆκε τὰ ἴδια καὶ χειρότερα.

Ὅταν πέθανε ὁ πατέρας του, ὅτι πῆρε τὸ σπατάλησε. Εἶχε συγγενεῖς, ἀλλὰ κανεῖς δὲν ἠθελε νὰ τὸν ξέρει. Κοιμώταν ἔξω. Ἔκλεβε καὶ μάζευε χαρτιά. Αὐτὰ τὰ δυὸ ἔκανε. Καὶ γι' αὐτὰ τὰ δυὸ εἶχε καὶ τὸ τσουβάλι.

Αὐτὰ μοῦ εἶπε ἡ κυρὰ Σοφία γιὰ τὸ γέρο ἀλήτη.

Μὰ κι αὐτὸς μοῦπε πολλὰ γιαυτή, χωρὶς νὰ τὸν ρωτήσω, μιὰ μέρα ποῦ τὸν κάλεσα νὰ τοῦ προσφέρω ἓνα κρασί.

Στὰ παλιὰ τὰ χρόνια στήν ταβέρνα τοῦ Τζάνα μαζεύονταν ὅλοι οἱ διανοούμενοι τῆς Ἀθήνας καὶ οἱ καλύτεροι δημοσιογράφοι.

Ἡ κυρὰ Σοφία ἔλαμπε τότε ἀπὸ ἐμορφιά. Καὶ χαμογελοῦσε σ' ὅλους καὶ ὅλοι τὴν καλόβλεπαν. Τῆς ἔκαναν καὶ ποιηματακία...

Ἡ κυρὰ Σοφία ὅμως δὲν τᾶφτιαξε μὲ κανέναν ἀπ' αὐτούς, ἀλλὰ πῆγε καὶ τὰ ἔφτιαξε μ' ἓναν βρωμερὸ μπακάλη, ποῦ κοιμώταν στὸ μπακάλικό του καὶ σκεπαζόταν μὲ τσουβάλια! Νὰ κρατᾶ κανεῖς τὴ μύτη του εἶτανε!

Ὁ Τζάνας ποῦ νὰ παρὲι εἶδηση! Αὐτὸς τότε ἔπινε πολὺ

κρασί. Καὶ τὸ βράδι τὸ παράκανε. Πολλὲς φορὲς μάλιστα, δὲ μπορούσε νὰ σταθεῖ στὰ πόδια του.

Ἡ κυρία Σοφία ὅταν παραγινόταν ὁ ἄντρας της, τὸν ἔπαιρνε καὶ τὸν πήγαινε νὰ κοιμηθεῖ.

Τὴ βραδιά πού θὰ συνέβαινε αὐτὸ ὅμως, ἡ κυρὰ Σοφία, ὅταν ἔκλεινε τὸ κατάστημα, ἀντὶ νὰ πάει νὰ κοιμηθεῖ πάνω στὸ σπῖτι της, θὰ ἔπαιρνε, ἑλαφρὰ σὰ γατούλα, τὸ δρόμο τοῦ μπακάλικου.

Θὰ πήγαινε νὰ πάρει τὸν πρῶτο ὕπνο ἀγκαλιὰ μὲ τὸ βρωμομπακάλη πάνω σὲ τσουβάλια καὶ νὰ σκεπαστεῖ μὲ τσουβάλια...

Κἔλεγαν οἱ κακὲς γλώσσες, πὼς αὐτὴ ἔβαζε τὸν ἄντρα της νὰ πίνει περισσότερο κεῖνες τὶς βραδιές, γιὰ νὰ τὸν κάνει νὰ κοιμάται καλὰ καὶ νὰ βλέπει ὠραῖα ὄνειρα! Νὰ βλέπει ὅτι εἶχε τραγιά ἄπειρα...

Μιά βραδιά ἐπῆγα μετὰ τὸ φαῖ, ὅπως συνήθιζα, νὰ μείνω λίγο στὴν παλιὰ ταβέρνα.

Βρῆκα κεῖ τὴν τρελοπαρέα.

Κεῖνη τὴ στιγμή ἢ τρελοπαρέα δὲν ἔκανε οὔτε ἔλεγε τρέλες, ἀκούγε, καὶ ἀκούγε κάποιον, πού ὄρθιος μὲ τὸ ποτήρι στὸ χέρι, μιλοῦσε, τοὺς δηγόταν κάτι μὲ κωμικὰ φωνή.

Δὲν ἄργισα ὅμως νὰ καταλάβω, πὼς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἶταν ἀπὸ αὐτοὺς πού ὁ λαὸς τοὺς λέει «Πεθαμενατζήδες!». Εἶταν δηλαδὴ ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν, ἢ πού κάνουν κάσες γιὰ νεκρούς, καὶ πού τρέχουν μόλις ἀκοῦνε ἢ μυρίζονται κάποιο δυστύχημα, πένθος.

Κἔλεγε ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πὼς γύριζε ἔξω ἀπὸ ἓνα σπῖτι σὰ λύκος ἔξω ἀπὸ μαντρί, πὼς περίμενε καὶ πὼς ὄρμησε νὰ μπεῖ, ὅταν ἀκουσε φωνὲς σαραχτικές. Χωρὶς καμμία συγκίνηση, ὕαινα σωστὴ πού προχωρεῖ νὰ χορτάσει ἀπὸ πτώματα, ἔτσι προχώρησε κι αὐτὸς καὶ μπῆκε στὸ σπῖτι πού ταραζόταν ἀπ' τοὺς θρήνους. Ἕνας γέρος εἶχε πεθάνει μέσα κεῖ.

Κἔλεγε ὁ πεθαμενατζής:

— Εἶχα, ὅπως σᾶς εἶπα, ντυθεῖ τὰ μαύρα μου ρούχα!

Εἶμωνα δηλαδή κατρεπέγκλ! Κι ἄνεβαίνω τὰ σκαλιὰ σὰν πουλάκι καὶ νᾶμαι μπρὸς τους!

Διπλόνομαι: Συλλυπητήρια! Κἔγω ἐρχόμουν νὰ ρωτήσω γιὰ τὴν ὑγεία του... Ἀρχίζει ἡ μηχανή μου νὰ ράβει ψεμμάτα!

Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, μοῦ λένε, καὶ ἀπ' τὰ μάτια τους νά, δάκρυα! Βρῦση!

Σφίχτηκα κἔγω νὰ τρέξει ἓνα δάκρυ... ποῦ δάκρυ!

Καὶ διηγήθηκε ἔπειτα ὁ πεθαμεναιζῆς, πῶς κατώρθωσε καὶ τοὺς εἶπε, ὅτι εἶνε στὶς διαταγές τους καὶ ἂν θέλουν καμμία καλὴ κάσα...

Καὶ πήραν ἀπὸ καρυδιά...

—Δὲ μοῦ λές, τὸν ρώτησε ἓνας ἀπ' τὴν τρελοπαρέα, μπορούμε νὰ βροῦμε καμμιά κάσα μεταχειρισμένη;

—Μεταχειρισμένη κάσα! ἔκανε κείνος. Καὶ τί νὰ τὴν κάνεις;

—Τί νὰ τὴν κάνω! Νὰ τὴν ἔχω! Καὶ ἅμα πεθάνω νὰ μὴν ξοδεύουνε οἱ δικοί μου γιὰ καινούργιες! Οἰκονομία, βλέπεις! Ἐγὼ εἶμαι οἰκονόμος ἄνθρωπος! Τί λές, θὰ μοῦ-βρεις;

—Μὰ τί λές τώρα! Ἄσε τᾶστεϊά! Μπορεῖ...

—Μπορεῖ καὶ παραμπορεῖ! Νά, τὴ δικιά σου! Καὶ θᾶνε ἀπὸ καρυδιά! Γιατὶ ἔσένα ποὺ κάνεις κάσες θὰ σοῦ βάλουν καλὴ οἱ κληρονόμοι σου! Τί μὲ κοιτάζεις;.. Ἐσὺ θὰ πᾶς πρωτίτερα ἀπὸ μένα, τὸ ξέρω! Θὰ γράψεις στὴ διαθήκη σου: Ἄμα μοῦ ξεθάψετε τὰ κόκκαλά μου, τὴν κάσα νὰ τὴ δώσετε στὸ Γιώργο Βρακούμη!

Ὁ πεθαμεναιζῆς δὲ φάνηκε νᾶνε εὐχαριστημένος ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια. Μὲ τὴ βία χαμογελοῦσε. Κἔφυγε γρήγορα.

Ἐγὼ ἤθελα νὰ μάθω ποιὸς εἶταν ὁ γέρος ποὺ εἶχε πεθάνει. Εἶχα μιὰ βεβαιότητα, πῶς εἶταν κάποιος ἀπ' τοὺς γέρους. Καὶ εἶχα μέρες νὰ τοὺς δῶ...

Ὅταν ἔφυγε ἡ τρελοπαρέα, ρώτησα τὸ Τζάνα. Ἡ γυναίκα του δὲν εἶτανε ἐκεῖ.

Κἔτσι εἶταν. Ἐνας ἀπ' τοὺς γέρους ἐκείνους εἶχε πεθάνει, ἓνας ψηλὸς μὲ γενάκια καὶ καμπουρωτὴ μύτη...

Ἔμεινα καταλυπημένος. Καὶ ζήτησα κιᾶλλο κρασί.

Ὁ γέρο Τζάνας τῶφερε σούρνοντας τὰ πόδια του, καὶ πῆγε ἔπειτα καὶ κάθισε στὸ τεξάκι. Δὲν εἶχε ὄρεξι γιὰ ὀμλία. Μοῦ φάνηκε λυπημένος.

Μὰ ὅταν τὸ παλιὸ ρολόγι χτύπησε τὴν ὥρα, δὲ μπόρεσε νὰ μὴν πεῖ μὲ κλαυψιάρικη καὶ κωμικὰ φωνὴ μαζί:

—ὦχ, ὦχ! πάει μιὰ ὥρα μου! πάει! ὦχ!

Κανεὶς ἄλλος δὲν εἶταν μέσα στὸ ὑπόγειο πελάτης ἐκτὸς ἀπὸ μένα.

Ἡ λάμπα θαμπῆ φώτιζε. Ἦσυχία. Ὁ κρότος τοῦ ρολογιοῦ ὁ ρυθμικὸς σὰ βῆμα τοῦ Χρόνου ἀκουγόταν μέσα κεῖ.

Ἐγὼ σκεπτόμουνα. Ὁ γέρος ποῦ πέθανε, μοῦχε πεῖ ὁ γέρο ἀλήτης, εἶτανε σπουδαῖος μπάσος, τριζάτος! . . .

Αὐτὰ εἶχα στὸ νοῦ μου, αὐτὰ γύριζαν στὸ κεφάλι μου. Καὶ μελαγχολοῦσα, μελαγχολοῦσα.

Ξαφνικὰ ὅμως σὰ νὰ ἔλαμψε κάτι μέσα κεῖ στὸ ὑποσκότεινο ὑπόγειο! Ἐνα φῶς θαυμάσιο σὰ νὰ ἐχύθηκε . . .

Ἡ πόρτα ποῦ εἶταν σὰν ντουλάπι, εἶχε ἀνοιξοί ἀπότομα καὶ μιὰ νέα εἶχε βγεῖ ὄλο λάμψη καὶ γλύκα.

Καθόμουνα ἐκεῖ κοντὰ στὸ πορτιάκι, ποῦ εἶτανε σὰ ντουλάπι. Τὰ μάτια της στυλώθηκαν ἐπάνω μου κἔκανε καὶ ἕνα βῆμα πρὸς ἐμένα σὰ ν᾿ἄθελε νὰ μοῦ μιλήσει.

Κἔγὼ ποῦ εἶχα μείνει σὰ μαρμαρωμένος ἀπ' τὴν ἐμφάνισή της, κατέβασα τὰ μάτια μπροστὰ στὴ φωτεινὴ ἐκείνη γλύκα.

Εἶχα ταραχεῖ. Κἔλειτα ἀκόμα, ποῦ σκεπτόμουν τὴν ἐμφάνισή της αὐτὴ τὴν ξαφνικιά, μοῦ φαινόταν, καθὼς βγήκε ἀπὸ κεῖ μέσα, πὼς εἶταν σὰ φάντασμα ὠραίας κόρης, ποῦ εἶχε χτιστεῖ μέσ' στὴν παλιὰ οἰκοδομή . . .

Ὁ γέρο Τζάνας γύρισε καὶ τὴν εἶδε:

—Τί θέλεις, Χαρίκλεια; τὴ ρώτησε.

Αὐτὴ πῆγε κοντὰ του καὶ ἔσκυψε καὶ κάτι τοῦ εἶπε σταυτί.

—Ναί, ναί, ἔκανε κείνος.

Ἐφυγε, τραβίχτηκε ἐλαφρά. Ἄλλ' ὅταν ἐπῆγε στὴν πόρτα

καὶ μπῆκε μέσ' στὸ στενὸ διάδρομο, γύρισε καὶ μὲ εἶδε . . .

Ἔμεινα ἀκίνητος κοιτάζοντάς την.

Ἐνῶ ὁ νοῦς καταλάβαινε γρήγορα, ἀργοῦσε ὅμως νὰ εἰδοποιήσει τί ἔπρεπε νὰ κάνει τὸ σῶμα. Καθὼς φαίνεται δὲ θὰ ὑπῆρχε καλὴ συγκοινωνία!

Αὐτὸ τόχα παράπονο. Ἄλλ' αὐτὴ τῇ φορᾷ παραδόξα, πῶς, πῶς, εἰδοποίησε πρὶν χαθεῖ ἢ εὐκαιρία, Κέκανα ἓνα κίνημα στὴ νέα.

Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε σὰν καμπάνα ὅταν ἀναγγέλλει πυρκαϊά. Μὰ κὲγὼ φωτιά εἶχα πάρει, καιόμουν!

Αὐτὴ δὲν ἀπάντησε εὐθύς στὸ κίνημά μου. Ἄλλὰ νά, καὶ μοῦ χαμογέλασε ξαφνικά, κούνησε ἑλαφρὰ τὸ κεφάλι χαιρετῶντάς με, καὶ σιγὰ ἔφυγε ἀφίνοντας τὴν πόρτα ἀνοιχτή.

Τὴν ἄλλη μέρα πῆγα καὶ μετὰ τὸ φαῖ. Κάποτε μόνο πῆγαινα ἄλλοτε, τώρα δὲ μποροῦσα νὰ μὴν πάω. Καὶ πῶς δὲν ἐπῆγα μάλιστα ἀπὸ τὸ πρωτὶ!

Οὔτε τὸ γέρο σκέφθηκα, πὺ εἶχε χαθεῖ, οὔτε τοὺς ἄλλους πὺ ἔμειναν στὴ λύπη βυθισμένοι, περιμένοντας τὴ σειρὰ τους.

Μὰ δὲ χωροῦσε τίποτε ἄλλο μέσα στὴ σκέψη μου, δὲ χωροῦσε! Ὅλη τὴν εἶχε πλημμυρίσει ἐκεῖνη! . . .

Ἄδικα περιμένα ὅμως κοιτάζοντας τὴν κλειστὴ πορτούλα πὺ ἔμοιαζε σὰ ντουλάπι.

Ἄχ, αὐτὸ τὸ ντουλάπι, ἔλεγα, ὕστερα ἀπὸ τὰ παλιὰ πράγματα πὺ ἔβγαζε, τί μοῦ ξεφύτρωσε!

Ἔφυγα γιὰ νὰ ξαναγυρῶ. Ἄλλὰ κάτι μοῦ ἦρθε στὸ νοῦ, μιὰ κακιὰ σκέψη:

— Μήπως μοῦ φάνηκε; Μὴν εἶταν πλάσμα τῆς φαντασίας μου;

Ἐπῆγα πάλι ὅταν νύχτωσε.

Λιγοστοὶ πελάτες ἦρθαν. Πέρασε καὶ ἡ ζουρλοπαρέα. Ἦπτε κέφυγε. Δὲν ἔμεινε πολὺ. Ἄπ' τοὺς γέρους κανεῖς δὲν ἐφάνηκε.

Ἔφαγα κάτι ἐκεῖ, στήν ταβέρνα. Καὶ περίμενα.

Ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ τὸ ρολόγι θάχε χτυπήσει δυὸ φορές. Καὶ ἄλλες τόσες θὰ εἶπε μὲ κλαψιάρικη κωμικὰ φωνὴ ὁ γέρο Τζάνας:

—Ὦχ, ὦχ! πάει μιὰ ὥρα μου πάει! . . . ὦχ!

Σιγὰ σιγὰ ἔφυγαν καὶ δυὸ ποῦχαν καθίσει στὴ θέση τῶν γερόντων καὶ μιλοῦσαν ὥρα σιγαλά.

Ἦουχία στὸ ὑπόγειο. Ἡ κυρὰ Σοφία δὲν εἴταν. Ὁ ρυθμικὸς κρότος τοῦ ρολογιοῦ ἀκουγόταν καθαρά.

Ὁ γέρο Τζάνας σὰ νὰ νύσταξε μοῦ φάνηκε.

Νά, ἢ πορτούλα ὅμως! Ἄνοιξε καὶ φάνηκε αὐτή!

Δὲν εἴταν πλάσμα τῆς φαντασίας μου, ὄχι! Νάτη! ὑπῆρχε!

Μὲ κοίταξε καλά, μιὰ σιγμούλα, κῆπειτα μὲ χαιρέτησε μὲ χαμόγελο. . . .

—Πολὺ τολμηρὴ εἶνε! εἶπα ἐγὼ μὲ τὸ νοῦ μου.

Αὐτὴ στάθηκε στὴν πόρτα, ἔρριξε μιὰ ματιὰ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Τζάνα, κατὰβηκε καὶ ἤρθε πρὸς ἐμένα.

Ἐγὼ τᾶχασα. Νόμισα πὼς θὰ μοῦ μιλοῦσε, ἔτσι ἔδειχνε ἀλλὰ δὲ μοῦ μίλησε, μὲ κοίταξε μόνο μὲ μιὰ ματιὰ

—Πωπώ, ἔκανα γὰ μὴ μὴ μόλις πέρασε, τί ὀρηκτικὰ πού εἶνε! Σὰ νᾶθελε νὰ μὲ φάει μὲ τὰ μάτια της μὲ κοίταξε!

Αὐτὴ εἶχε πλησιάσει στὸ τεζάκι. Ὁ γέρο Τζάνας τώρα τὴν εἶδε:

—Ἐ, ἔ! εἶπε.

—Τί εἶνε; τοῦ ἔκανε κείνη.

Ἐνα γατάκι καθόταν ζωωμένο σὲ μιὰ καρέκλα. Αὐτὴ πῆρε νερὸ ἀπ' τὸ τεζάκι καὶ τὸ ράντισε. . . .

—Μὰ τί κάνεις; τῆς εἶπε ὁ γέρο Τζάνας.

—Τί κάνω; τὸν ρώτησε αὐτή.

Καὶ πῆρε τὸ γατάκι στὴν ἀγκαλιά της καὶ τραβίχτηκε.

—Θεόζουρη εἶνε! εἶπα γὰ εὐχαριστημένος.

Κῆρχόταν πρὸς ἐμένα. Καὶ ὅταν πλησίασε ἀργὰ καὶ παίζοντας μὲ τὸ γατάκι, στάθηκε καὶ μοῦ μίλησε:

—Σᾶς ἀρέσουν τὰ γατάκια; μὲ ρώτησε.

—Ἀπὸ τώρα, ναί, θὰ μᾶρέσουν! τῆς ἀπάντησα.

Γέλασε.

—'Ωραϊά!

—Μά, Χαρίκλεια, τῆς εἶπε δυνατὰ ὁ γέρο Τζάνας τείνε αὐτά;

—Τί κάνω; τὸν ρώτησε αὐτή. Καὶ σὲ μένα ἔπειτα:

—Καλὴ νύχτα σας! Οἱ γέροι εἶνε ἰδιότροποι!

Δὲν εἶμουν καλά, καιόμουνα. Εἶχα ἀνάψει σὰν ξερὸ κλαδί στοὶ πλησίασμα δυνατῆς φωτιᾶς.

Καὶ ὄλο κεῖ ἐγύριζα, ὄλο ἐκεῖ! Εἶμουν σὰ δεμένος μὲ σχοινί, πού δὲ φαινόταν, καὶ δὲ μποροῦσα νάπομακρυνθῶ ἀπ' τὸ μέρος αὐτό, ἀπ' τὸ μαγαζι τοῦ γέρο Τζάνα.

Ἡ ἀγάπη μας προχωροῦσε. Ἄλλὰ μοῦ ἔκανε κάτι τρέλες!

Μιὰ βραδιά πού εἶχε ἀδιάσει τὸ ὑπόγειο καὶ περίμενα νὰ φανεῖ, ξαφνικὰ ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸ ταβάνι πέφτει κάτι ἐπάνω σιὸ τραπέζι μου.

Τὸ παίρνω καὶ τὸ κοιτάζω. Εἶταν ἓνα πανὶ φτιαγμένο σὰ μικρὸ τόπι, καὶ πάνω του δεμένο ἓνα χαρτί!...

Γρήγορα κατάλαβα τί συνεβaine. Τὸ πάτωμα, ἢ τὸ ταβάνι τοῦ ὑπογείου εἶταν μονό, καὶ οἱ σανίδες θὰ εἶχαν καταστραφεῖ, ἀνοίξει σὲ πολλὰς μερίες, κῆτσι ἀπὸ κάποιο ἀνοιγμα θὰ ἔρριξε τὴν ἐπιστολή. Ἐπιστολή! Ὅταν ἀνοίξα τὸ χαρτάκι τὸδα ἄγραφο!...

Ὅστερα φάνηκε καὶ γελοῦσε. Καὶ αὐτό, νὰ ρίχνει ἀπὸ πάνω χαρτί λευκὸ μοῦ τὸκανε ἄλλες δυὸ φορές.

Ἐπήγαινα ἓνα βράδι, πιστεύοντας πὼς πάλι κανένα λευκὸ χαρτί θὰ μοῦ ἐρχόταν, ὅταν νά, κοντὰ ἐκεῖ βλέπω τὸ γέρο ἀλήτη.

—Τί μοῦ κάνετε, μοῦ εἶπε, εἶσθε καλά; Ἐγὼ πάντα τὰ ἴδια!. Μόλις ροδίσει ἢ Ἀνατολή, ἐξέρχομαι πρὸς ἄγραν χαρτιῶν!. Καὶ μόλις τὸ σκότος φανεῖ, τρυπῶνω κάπου νὰ πῶ κανένα νέκταρ!

Κρατοῦσε τὸ τσουβάλι του, ἄδιο ὄμως.

—Θὰ πηγαίνετε, τώρα, στοὶ καταγώγιον τοῦ γέρο Τζάνα, ἔξακολούθησε νὰ λέει. Ἐχω δύο ἡμέρες νὰ περάσω!. Τί κάνει ἢ κυρία Σοφία; Μήπως κλονίστηκε ἡ ὑγεία της

ἀπ' τὸν ἐρχομὸ τῆς χαριτοβρύτου ἐγγονῆς;.. Κατὰ μάννα, κατὰ κύρη, κατὰ γιὸ καὶ θυγατέρα!

Ταραγμένους ὑπερβολικὰ τὸν ρώτησα νὰ μοῦ πεῖ τί ἐννοοῦσε μαυτὰ. Ὁ γέρο ἀλήτης αὐτὸ ἤθελε, νὰ πεῖ.

Κι ἄρχισε νὰ λέει, πὼς ἡ ἐγγονὴ τᾶκανε γῆς Μαδιὰμ στὴν Πάτρα, ὅπου μένουν οἱ γονεῖς της. Ὁ πατέρας της, ἕνας καλὸς νοικοκύρης, ἀλλ' ἡ κόρη εἶχε μοιάσει τῆς γιαγιάς. Τᾶφτιαξε καὶ τὰ παρὰφτιαξε μὲ κάποιον μόρτη καὶ οἱ γονεῖς της τὴν ἔστειλαν στὸ γέρο Τζάνα καὶ στὴν κυρὰ Σοφία νὰ τῆς βάλουν μυαλὸ ἀπ' τὸ πολὺ πού ἔχουν! Ὁ ἴδιος Τζάνας τοῦ τᾶπε...

Τί χτύπημα, τί χτύπημα εἶταν ἐκεῖνο!

Ὅλα ὅσα εἶχα ὑψώσει, πύργους, ἄς ποῦμε, μιὰ οἰκοδομὴ τεράστια, ὅλα μὲ μιᾶς εἶχανε πέσει! Σεισμὸς τρομαχτικὸς τὰ λόγια τοῦ γέρο ἀλήτη, ἔκαναν ὅτι εἶχα χτίσει, ὅτι καλὸ, ὅτι ὠραῖο. νὰ γίνει σωρὸς ἄμορφος. Συντρίμματα!

Δὲν ἐπῆγα στὸ ὑπόγειο. Γύρισα πίσω. Δὲν ἤθελα πιά νὰ ξαναπάω.

Ἔτσι ἀποφάσισα. Μὰ ἀφοῦ πλανήθηκα ἐδῶ καὶ κεῖ, δὲ μπόρεσα πιά νὰ κρατηθῶ καὶ πῆγα. Εἶμουν σὰ δεμένους...

Καὶ ὅταν οἱ πελάτες ἔφυγαν κέμεινε τὸ ὑπόγειο ἦσυχο, περίμενα κανένα χαρτάκι. Μάταια περίμενα. Τὸ πορτάκι ὅμως ἀνοιξε ξαφνικά, καὶ φάνηκε αὐτή... Καὶ εἶχα ἀπελπιστεῖ, ἔτρεμα...

Μὲ χαιρέτησε τώρα, ὄχι ὅπως ὅταν ἔρριχνε τὰ λευκὰ χαρτάκια καὶ παρουσιαζόταν ἔπειτα, ἀλλὰ μὲ γλυκὸ χαμόγελο, καὶ μοῦ ἔδειξε ἕνα χαρτάκι πού κρατοῦσε διπλωμένο. Ὑστερα γρήγορα κουνώντας το, γιὰ νὰ πάρει φόρα, τὸ πέταξε. Κέφυγε.

Τὸ χαρτάκι εἶχε ἔρθει στὰ πόδια τοῦ τραπεζιοῦ μου. Ἔσκυψα τὸ πήρα καὶ τὸ διάβασα. Ὑστερα ἀπὸ λόγια θερμὰ ἀγάπης, πού μὲ τάραξαν, γιὰτὶ μούφεραν δυνατὰ στὸ νοῦ μου τὰ λόγια τοῦ γέρο ἀλήτη, μὲ καλοῦσε νὰ πάω τὸ βράδι, ὅταν θὰ εἶχανε κλείσει τὸ κατάστημα. Θὰ μὲ περίμενε. Καὶ μοῦ ἔδινε ὁδηγίες...

Ἐπῆγα. Εἴταν μιὰ νύχτα ψυχρή, σκοτεινή. Πέρα ἀπ' τὸ σπίτι λίγο, ἓνα φανάρι ἔφεγγε τρέμοντας.

Ἐκανα ὅτι μοῦ εἶπε. Καὶ σέ λίγο ἡ κλειστή πόρτα τοῦ ὑπογείου ἀνοιξε, ἢ μισοάνοιξε καὶ φάνηκε μιὰ μορφή. Εἴταν αὐτή.

— Ἐλα, ἔλα! μοῦ εἶπε.

Καὶ καθὼς κατέβηκα κῆκανα νὰ μπῶ μέσουρε γρήγορα μέσα κῆκλεισε τὴν πόρτα. Ἐπειτα ἔσυρε τὸ σύρτη καὶ κλείδωσε.

Μιὰ μικρὴ λάμπα φώτιζε πάνω στὸ τεζάκι ἀκουμπισμένη. Αὐτὴ ἤρθε. Τὰ μάτια της ἔκαιαν.

— Ἐπὶ τέλους! εἶπε κῆπεσε στὴν ἀγκαλιά μου ζητώντας μὲ μανία τὰ χεῖλια μου.

Μείναμε ἔτσι γιὰ λίγο. Ὑστερα ὅμως αὐτὴ σὰ νὰ συνῆρθε μοῦ λέει:

— Στάσου! Ἐλα νὰ πάμε ἐπάνω!

— Ἐπάνω!

— Ναί, ἐπάνω!. Ἐλα, ἔλα! Στὸ δωμάτιό μου!. Ἐλα!.

Καὶ μέσουρε.

— Κοιμοῦνται βαριά, πολὺ βαριά! Μὴ φοβᾶσαι! Ἐλα! Δὲν ἀκοῦνε!.

Πῆρε τὴ λάμπα μὲ τῶνα χέρι καὶ μὲ τᾶλλο μέσουρε πάλι. Νόμιζα πὼς ἔβλεπα ὄνειρο, ὄνειρο μάγο! Τὴν ἀκολούθησαν

Τὸ πορτάκι, πὺ μοῦ φαινόταν σὰ ντουλάπι, τῶδα τώρα σὰν πόρτα παραδείσου, καὶ τὴν παλιά, τὴ στενὴ σκαλίτσα, τὴν εἶδα σὰν οὐράνια σκάλα...

Κῆτσι ἄρχισε μιὰ ζωὴ γεμάτη ἀγάπη, ἡδονή, μανία.

Ἐνα πράγμα ὅμως δὲ μποροῦσα νὰ καταλάβω: Πῶς οἱ γέροι μὲ τόσο θόρυβο, πὺ κάναμε, δὲ ξυπνοῦσαν, δὲν ξυπνησαν ἔστω καὶ μιὰ φορὰ;

Μιὰ βραδιὰ τῶμαθα κι αὐτό. Τοὺς ἔδινε ὑπνωτικό!.

Στὸ νοῦ μου ἤρθε τότε κῆνο τοῦ γέρο Ἐλήτη: Κατὰ μάννα, κατὰ κύρη...

Ἐλλὰ τί εἶχε νὰ κάνει αὐτό; Ἐντὶ νὰ σβύσει τὴν ἀγάπη

τὴν ἀναβε πὶὸ πολὺ, εἶμουν σὰν τρελός. Ναί, ναί, δὲν εἶμουν καλά. Καὶ βρισκόμουν πάντα ζαλισμένος σὰ νὰ τα-ξίδευνα δλοένα σὲ κάποιον πέλαγος μαγεμένο, πέλαγος φουρ-τουνιασμένο...

Εἶταν πιά δικιά μου! Καὶ ἡ ἀμαρτία τῆς ἐκείνη πού μένοχλοῦσε ναί, συχνά, μᾶναβε περισσότερο τὴ μανιακὴ ἀγάπη. Εἶχα τρελαθεῖ!...

Ἄπ' τὸ ἡδονικὸ αὐτὸ ὄνειρο ξύπνησα ἓνα βράδι. Τί κρίμα! Καὶ πῶς ἤθελα νὰ ξακολουθοῦσε αἰώνια!

Δὲν πήγαινα τακτικὰ πιά στὸ ὑπόγειο, ὅταν εἶταν ἀνοιχτό. Πήγαινα ταχτικά, ὅταν εἶταν κλειστό. Κ' ἓνα βράδι πού πήγα ἔχοντας μιὰ προαίσθησι κακιὰ νὰ μένοχλεῖ, εἶδα πῶς στὸ σπῆτι κάποιος εἶχε πεθάνει.

Εἶχε πεθάνει ὁ γέρο Τζάνας. Τὸ ὑπόγειο ἔκλεισε. Οἱ γο-νεῖς τῆς ἤρθαν, τὴν πήραν.

Κ' ἔγιναν τόσο γρήγορα αὐτά...

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

